

NL

SANCO/445/2004 Herz. 1 (POOL/PVET/2004/445/445R1-NL.doc)

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel,
C(2007)

LEIDRAAD

VOOR DE TOEPASSING OP DIERLIJKE BIJPRODUCTEN VAN DE COMMUNAUTAIRE WETGEVING INZAKE DE DIER- EN VOLKSGEZONDHEID EN INZAKE AFVAL

Gezamenlijk samengesteld door

het directoraat-generaal Gezondheid en consumentenbescherming en

het directoraat-generaal Milieu

(Wijziging maart 2007)

Inleiding

1. Deze nota heeft tot doel de toepassing op dierlijke bijproducten van de communautaire wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid en inzake afval toe te lichten.
2. De nota omvat toelichtingen bij en antwoorden op een aantal veelvoorkomende vragen over de communautaire wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid en inzake afval. Deze vragen hebben betrekking op het gebruik, het beheer (inzameling, vervoer, nuttige toepassing en verwijdering) en het transport (grensoverschrijdende verplaatsingen van afval binnen, naar of vanuit de Gemeenschap) van dierlijke bijproducten.
3. De bevoegde autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid zijn in lidstaten vaak niet ook verantwoordelijk voor de milieuwetgeving. Dit is verklaarbaar aangezien de doelstellingen van deze twee onderdelen van de wetgeving niet identiek zijn. Daarom is deze nota bestemd voor de bevoegde autoriteiten met handhavingsverantwoordelijkheden op het gebied van het gebruik van dierlijke bijproducten en van afvalbeheer en -transport. Zij kan het beste worden gebruikt om de samenwerking en coördinatie van het beleid op nationaal niveau en tussen lidstaten te versterken, zodat er toereikende intra- en intergouvernementele bestuursinstellingen en infrastructurele voorzieningen beschikbaar zijn om toezicht op en naleving van de communautaire wetgeving te kunnen garanderen.
4. De leidraad is geen gezaghebbende interpretatie van de communautaire wetgeving, aangezien een dergelijke definitieve interpretatie van de wet alleen door de rechter mag worden geformuleerd. De inhoud geeft uitsluitend de gezichtspunten van de Europese Commissie weer en staat los van elke mogelijke interpretatie van de communautaire wetgeving die door het Hof van Justitie of het Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen kan worden gegeven.
5. De nota is gezamenlijk opgesteld door het directoraat-generaal Gezondheid en consumentenbescherming en het directoraat-generaal Milieu. Bovendien is overleg gepleegd met het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid dat wordt genoemd in Verordening (EG) nr. 1774/2002, zoals gewijzigd, en met het comité voor de technische aanpassing dat is ingesteld door Richtlijn 75/442/EEG, zoals gewijzigd.
6. Deze nota kan niet alle eventuele vragen beantwoorden. Als de bevoegde autoriteiten of belanghebbenden aanvullende vragen hebben, kunnen ze contact opnemen met:
 - a) het directoraat-generaal Gezondheid en consumentenbescherming voor vragen over gezondheidskwesties en
 - b) het directoraat-generaal Milieu voor vragen over milieukwesties.

Reikwijdte

7. Deze nota is van toepassing op dierlijke bijproducten (DBP's) zoals deze worden gedefinieerd in artikel 2, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1774/2002 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten, zoals gewijzigd. Sommige van deze DBP's vallen onder de definitie van afval indien ze moeten worden verwijderd. Afval wordt gedefinieerd in artikel 1, onder a), van Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen, zoals gewijzigd.
8. Deze leidraad heeft betrekking op het gebruik, het beheer en het transport van volledige kadavers, delen van dieren of producten van dierlijke oorsprong die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn.
9. De leidraad is bestemd voor elke bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor de handhaving van de communautaire wetgeving inzake het gebruik, beheer en transport van dierlijke bijproducten, die moet voorkomen dat deze bijproducten gevaar opleveren voor de dier- of volksgezondheid of voor het milieu en die erop moet toezien dat de wetgeving die in deze nota wordt beschreven, wordt nageleefd.
10. In de nota wordt ingegaan op de volgende vijf belangrijke vragen:
 - a) De betekenis van "kadavers" voor de doeleinden van de uitsluiting uit hoofde van artikel 2, lid 1, onder b), iii), van Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen (afvalstoffenrichtlijn).
 - b) Of de "kadavers" als bedoeld in artikel 2, lid 1, onder b), iii), van de afvalstoffenrichtlijn "reeds vallen onder" Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake dierlijke bijproducten (DBP-verordening).
 - c) De toepassing van Verordening (EG) nr. 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen en van de DBP-verordening op transporten van dierlijke bijproducten die afval vormen, met inbegrip van vleesbeendermeel en uitgesmolten vetten.
 - d) Of dierlijke bijproducten gevaarlijke stoffen vormen uit hoofde van Richtlijn 91/689/EEG betreffende gevaarlijke afvalstoffen.
 - e) De voorwaarden voor een veilige manier om dierlijke bijproducten in de openlucht te verbranden en te begraven uit hoofde van de DBP-verordening, zoals gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 811/2003 van de Commissie.

Achtergrond

11. De afgelopen paar jaar hebben zich in de EU een aantal door voeder verspreide voedselcrises voorgedaan, zoals BSE, dioxine, mond- en klauwzeer, enz. Deze crises hebben het vertrouwen van de consument in de deugdelijkheid en veiligheid van de voedsel- en voederwetgeving en de mogelijkheid dergelijke crises aan te pakken sterk ondermijnd. De instellingen van de EU hebben daarom een aantal maatregelen genomen om het vertrouwen van de consument terug te winnen, om de voedsel- en voederwetgeving aan te scherpen en om een adequate vorm van crisisbeheersing mogelijk te maken. Het gaat hierbij onder andere om de volgende maatregelen:
- a) strikte verwerkings- en verwijderingsmaatregelen voor dierlijke bijproducten (1990)¹;
 - b) Verbod op het voeren van vleesbeendermeel van zoogdieren (VBM) aan herkauwers (juli 1994)²;
 - c) de eis bijproducten van zoogdieren onder druk te verhitten (133 °C/3 bar/20 minuten) (april 1997)³;
 - d) actief toezicht op boviene spongiforme encefalopathie (BSE) teneinde BSE te kunnen opsporen, bestrijden en uitroeien (mei 1998)⁴;
 - e) verwijdering van gespecificeerd risicomateriaal (SRM) van runderen, schapen en geiten uit de voedsel- en voederketen (oktober 2000)⁵, en
 - f) sinds 2001:
 - verbod op het gebruik van dood vee in voederproducten⁶;
 - totaalverbod op het vervoederen van VBM aan vee⁷;
 - BSE-tests voor alle dieren ouder dan 30 maanden die voor menselijke consumptie bestemd zijn⁸;
 - verbod op het gebruik van separatorvlees uit de beenderen van runderen, schapen en geiten⁹;
 - uitbreiding van de SRM-lijst, zodat deze ook het hele darmkanaal en de wervelkolom van runderen omvat¹⁰; en

¹ PB L 363 van 27.12.1990, blz. 51 - 60.

² PB L 172 van 7.7.1994, blz. 23 - 24.

³ PB L 184 van 24.7.1996, blz. 43 - 46.

⁴ PB L 122 van 24.4.1998, blz. 59 - 63.

⁵ PB L 158 van 30.6.2000, blz. 76 - 82.

⁶ PB L 6 van 11.1.2001, blz. 16 - 17.

⁷ PB L 306 van 7.12.2000, blz. 32 - 33.

⁸ PB L 173 van 27.6.2001, blz. 12 - 22.

⁹ PB L 84 van 23.3.2001, blz. 59 - 61.

¹⁰ PB L 1 van 4.1.2001, blz. 21 - 22 en PB L 84 van 23.3.2001, blz. 59 - 61.

- aanscherping van de wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid op het gebied van dierlijke bijproducten en onderbrenging van deze wetgeving in één juridisch raamwerk met enige koppeling naar de milieuwetgeving¹¹.
12. De invoering van bovenstaande maatregelen heeft, vooral in combinatie met de effecten van het voederverbod, onvermijdelijk tot gevolg gehad dat de hoeveelheid onverwerkte en verwerkte producten (bijvoorbeeld VBM en uitgesmolten vetten) die op een veilige manier moet worden verwijderd, is blijven toenemen. Tot 1 januari 2001 werden verreweg de meeste van deze producten als verhandelbare goederen gezien en werden ze herverwerkt in voederproducten en technische producten, zoals cosmetica, geneesmiddelen, enz. Maar vooral sinds de BSE-crisis zijn de toepassingsmogelijkheden van deze producten beperkt. Dit heeft, in combinatie met de voortdurende wijzigingen van de levensstijl en de eetgewoonten van de consument zoals deze tot uiting komen in een toenemende behoefte aan voedselkwaliteit in plaats van -kwantiteit, tot gevolg gehad dat een groot gedeelte van de dierlijke producten afval is geworden en moet worden verwijderd of teruggewonnen. De verwijderings- en verwerkingscapaciteit van bepaalde lidstaten komt hierdoor steeds meer onder druk te staan.
 13. De hoeveelheid dierlijke bijproducten die moet worden verwijderd of teruggewonnen, bedraagt inmiddels enkele miljoenen tonnen per jaar in de Europese Unie (meer dan 16 miljoen in 2000). De gevolgen van de behandeling van dergelijke enorme hoeveelheden dierlijke bijproducten voor het milieu kunnen niet meer worden genegeerd. De huidige omstandigheden zijn niet te vergelijken met de situatie die bestond toen eerdere Europese milieuwetgeving, zoals de afvalkaderrichtlijn (AKR) 75/442/EEG, werd aangenomen, noch in 1975 noch in de context van de wijzigingen van de AKR middels Richtlijn 91/156/EEG¹² in 1991. Destijds werden de meeste dierlijke bijproducten in diervoeders of voor technische doeleinden gebruikt en werden ze niet als afval behandeld. Dit is echter veranderd.
 14. Teneinde de voorschriften bij te werken en zo rekening te houden met de veranderende omstandigheden, zijn in DBP-verordening (EG) nr. 1774/2002, waarbij Richtlijn 90/667/EEG van 1 mei 2003 betreffende dierlijk afval is ingetrokken, overwegingen met betrekking tot de bescherming van het milieu opgenomen middels een aantal rechtstreekse verwijzingen naar de afvalwetgeving. Om juridische redenen was een rechtstreekse verwijzing naar de milieuwetgeving inzake afval alleen mogelijk voor materiaal dat niet expliciet was uitgesloten van de werkingssfeer van de milieuwetgeving. Anders zouden immers juridische lacunes ontstaan. Zo waren rechtstreekse verwijzingen naar en de toepassing van Richtlijn 2000/76/EG op de verbranding van dierlijke bijproducten alleen mogelijk voor dierlijke materialen die niet onder de definitie van "geslachte dieren" vielen, aangezien deze expliciet van het toepassingsgebied van deze richtlijn worden uitgesloten.

¹¹ PB L 273 van 10.10.2002, blz. 1 - 95.

¹² Richtlijn 75/442/EEG van de Raad betreffende afvalstoffen (PB L 194 van 25.7.1975, blz. 34 - 41), zoals gewijzigd bij Richtlijn 91/156/EEG van de Raad (PB L 78 van 26.3.1991, blz. 32 - 37), Richtlijn 91/692/EEG van de Raad tot standaardisering en rationalisering van de verslagen (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48 - 54) en Beschikking 96/350/EG van de Commissie (PB L 135, van 6.6.1996, blz. 32 - 34).

20. De logica van een dergelijke uitsluiting kan worden teruggevoerd op de doelstellingen van de wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid en inzake het milieu. Ten eerste is de fundamentele doelstelling van de wetgeving betreffende de dier- en volksgezondheid de risico's die bepaalde biologische producten mogelijk voor de gezondheid van mens en dier opleveren, te elimineren. Ten tweede is de fundamentele doelstelling van de milieuwetgeving een geschikte behandeling van afval te garanderen, of het nu om nuttige toepassing dan wel verwijdering gaat, en zo optimale ecologische resultaten te behalen. Daarom moeten de doelstellingen die aan de respectieve wetsinstrumenten ten grondslag liggen als aanvullingen op in plaats van als alternatieven van elkaar worden beschouwd.
21. De term "afvalstoffen" wordt in artikel 1, onder a), van de AKR gedefinieerd en heeft betrekking op alle stoffen of voorwerpen waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.
22. In artikel 2, lid 1, onder b), iii) van de AKR wordt niet gedefinieerd wat met de uitdrukking "kadavers" wordt bedoeld. Er zijn echter een aantal factoren die op de AKR betrekking hebben en die van nut kunnen zijn bij de interpretatie van de reikwijdte. Om redenen die in de volgende paragrafen worden uiteengezet, mag de verwijzing naar "kadavers" alleen worden opgevat als een verwijzing naar verwijderde hele lichamen van dode dieren die afkomstig zijn van landbouw- of veeteeltactiviteiten en die uitsluitend als hele lichamen worden verwijderd. De uitsluiting van kadavers in artikel 2, lid 1, onder b), iii) van de AKR heeft dus betrekking op hele lichamen van gestorven dieren die niet in de voeder- of voedselketen kunnen worden opgenomen en die niet verder kunnen worden verwerkt met de bedoeling er delen van te gebruiken.
23. De uitsluiting van "kadavers" in de context van de AKR moet worden opgevat als van toepassing zijnde op alle hele lichamen van dieren die van de voeder- en voedselketen zijn uitgesloten, met uitzondering echter van "delen" hiervan. Geslachte dieren (d.w.z. dieren die voor consumptiedoeleinden in een slachthuis zijn gedood) en delen hiervan worden dus niet uitgesloten en vallen daarom onder de afvalwetgeving.

24. Uit de beschikbare jurisprudentie van het Hof van Justitie blijkt dat de afvaldefinitie in artikel 1, onder a), van de AKR niet restrictief mag worden geïnterpreteerd, zodat overall in de EU een hoog niveau van milieubescherming tot stand kan worden gebracht en de gemeenschappelijke terminologie inzake afvalbeheer volgens de richtlijn kan worden gehandhaafd¹⁵. Het is als aanvulling op deze eis daarom van belang vast te stellen dat afwijkingen van de materiële werkingssfeer van de richtlijn in strikte zin moeten worden opgevat. Anders bestaat het gevaar dat lidstaten van wezenlijk andere interpretaties van de reikwijdte van hun verplichtingen uit hoofde van de richtlijn uitgaan, hetgeen in strijd zou zijn met de fundamentele doelstellingen die aan de wetgeving ten grondslag liggen. Er wordt dan ook in principe uitgegaan van een enge interpretatie van de materiële werkingssfeer van de uitsluitingsclausule inzake "kadavers" teneinde ervoor te zorgen dat de afvaldefinitie, voor zover dit mogelijk is, wordt toegepast met als oogmerk een hoog niveau van milieubescherming te realiseren. Dit is namelijk, naar men denkt, precies de reden waarom deze uitsluiting niet mag worden toegepast op "delen" en uitsluitend op hele kadavers.
25. Dat de afwijking in artikel 2, lid 1, van de AKR in de enge zin moet worden opgevat, wordt onderbouwd door de wijzigingen die door Richtlijn 91/156/EEG van de Raad zijn doorgevoerd in Richtlijn 75/442/EEG. Voordat de richtlijn van 1991 van kracht werd, werden "kadavers" in artikel 2, lid 2, onder c), van de oorspronkelijke versie van de AKR van 1975 absoluut (en onvoorwaardelijk) uitgesloten van de werkingssfeer van de richtlijn. De wijzigingen die door Richtlijn 91/156/EEG van de Raad zijn doorgevoerd in artikel 2 van de AKR en dan met name de invoeging van artikel 2, lid 1, onder b), waarbij het bestaan van "andere voorschriften" als voorwaarde voor de uitsluitingen wordt gesteld, hadden duidelijk tot doel de mogelijkheden voor lidstaten om bepaalde afvalstromen van de bepalingen van de AK-richtlijnen uit te sluiten, te beperken.
26. Bovendien moeten de volledige context en de formulering van artikel 2, lid 1, onder b), iii), van de AKR worden beschouwd om de juiste betekenis van de term "kadavers" vast te stellen. Het feit dat kadavers in combinatie met verwijzingen naar "landbouwafvalstoffen" en "stoffen die in de landbouw worden gebruikt" worden genoemd, lijkt erop te wijzen dat de uitgesloten afvalstromen die in die bepaling worden vermeld, gerelateerd of complementair zijn wat betreft het relatieve niveau van de beoogde operationele activiteiten. Er worden hier dezelfde operationele niveaus met betrekking tot activiteiten op het gebied van afvalbeheer bedoeld¹⁶. Deze interpretatie in de context is bijzonder nuttig, niet het minst omdat er geen ondubbelzinnige letterlijke of gebruikelijke betekenis van de term "kadavers" bestaat.

¹⁵ Zie bijvoorbeeld de zaak *C-9/00 Palin*, arrest van het Hof van Justitie van 18.4.2002 (nog niet gepubliceerd), punt 23 van het arrest, en de gevoegde zaken *C-418-419/97 ARCO* [2000] Jurispr. I-4475, met name punten 37 - 40 van het arrest

¹⁶ Artikel 2, lid 1, onder b), ii) is naast punt iii) de enige bepaling in artikel 2, lid 1, onder b), van de AKR die op meer dan één afvalstroomtype van toepassing is.

De term "kadavers" verwijst in de afvalwetgeving uitsluitend naar volledige verwijderde lichamen van dode dieren die afkomstig zijn uit landbouw- of veeteeltactiviteiten, die van de voeder- en voedselketen worden uitgesloten en die niet verder als "bijproducten" worden verwerkt voor andere doeleinden, bijvoorbeeld als voeder voor gezelschapsdieren.

De uitsluiting van "kadavers" in de afvalwetgeving geldt niet voor hele lichamen of delen van dieren die verder worden verwerkt voor andere doeleinden, bijvoorbeeld in voeder of voor technische doeleinden.

Tip 2: Of de "kadavers" als bedoeld in artikel 2, lid 1, onder b), iii), van de AKR "reeds vallen" onder de DBP-verordening

27. Het is naar aanleiding van de analyse van de materiële werkingssfeer van artikel 2, lid 1, onder b), iii), van de AKR van belang te onderzoeken of de DBP-verordening een voorbeeld van "andere voorschriften" is waaronder "kadavers" voor de doeleinden van deze bepaling reeds vallen.
28. Uit de tekst van de DBP-verordening blijkt duidelijk dat kadavers, in de betekenis die hieraan in artikel 2, lid 1, onder b), iii), van de AKR wordt gegeven, onder de materiële werkingssfeer van de DBP-verordening vallen. Ze vallen onder de definitie van "dierlijke bijproducten" in artikel 2, lid 1, onder a), en met name onder de subcategorieën die in de verordening als materiaal van categorie 1¹⁷ en materiaal van categorie 2¹⁸ worden gedefinieerd.

¹⁷ Zie artikel 4, lid 1, onder a) en b), van de DBP-verordening.

¹⁸ Zie artikel 5, lid 1, onder e), van de DBP-verordening.

29. Volgens de bepalingen van de DBP-verordening moeten bijproducten, met inbegrip van hele kadavers, voor zover van toepassing, bepaalde behandelingsprocessen ondergaan. Bij de behandeling van materiaal van categorie 1 en 2 moeten deze behandelingsprocessen de optie van verwijdering door middel van verbranding in een erkende verbrandingsinstallatie omvatten (hetgeen weer afhankelijk wordt gesteld van een reeks vereisten die uit Richtlijn 2000/76/EG voortvloeien), al dan niet nadat er voorverwerking heeft plaatsgevonden, en, behalve in het geval van kadavers die met een TSE¹⁹ zijn besmet, begraving op een stortplaats die uit hoofde van de stortrichtlijn 99/31/EG is erkend, nadat er een specifieke voorbehandeling heeft plaatsgevonden²⁰. Er wordt ruimte gecreëerd voor bepaalde afwijkingen ten opzichte van de gebruikelijke beheerscontrolemechanismen die voor materiaal van categorie 1, 2 en 3 zijn bepaald²¹. Het gaat hierbij meer in het bijzonder om de verbranding of begraving ter plaatse van kadavers (met uitzondering van dieren waarbij een TSE-infectie wordt vermoed of is vastgesteld) bij uitbraken van epidemische ziekten, indien er tevens sprake is van een kans op verspreiding van de gezondheidsrisico's of een gebrek aan capaciteit bij de dichtstbijzijnde verbrandings-/verwerkingsinstallatie²². Deze afwijking is echter specifiek van toepassing op "hele kadavers" en niet op "delen" van kadavers. Het gebruik van de algemene term "dierlijke bijproducten" eerder in de zin kan dus misleidend zijn. In artikel 24, lid 5. van de DBP-verordening wordt gesteld dat de bevoegde autoriteit ervoor moet zorgen dat het verbranden of begraven van dierlijke bijproducten geen gevaar oplevert voor de gezondheid van mens en dier en het sluikstorten, dumpen of ongecontroleerd verwijderen van dierlijke bijproducten moet voorkomen. Deze eisen omvatten een aantal van de eisen die in artikel 4, eerste en met name tweede alinea, van de AKR worden genoemd. Er zijn gedetailleerde uitvoeringsbepalingen vastgelegd in Verordening (EG) nr. 811/2002 van de Commissie overeenkomstig de procedures bedoeld in artikel 33, lid 2, van de DBP-verordening²³.

In het licht van het bovenstaande is de DBP-verordening een voorbeeld van "andere voorschriften" waaronder "kadavers" reeds vallen in de zin van de afvalwetgeving.

Daarom heeft de AKR geen betrekking op "kadavers", maar wel op andere dierlijke bijproducten (bijvoorbeeld delen van dieren) die afvalstoffen vormen, hoewel ze onder "andere voorschriften" vallen. Dit gezien de restrictieve interpretatie in Tip 1.

¹⁹ Zie artikel 4, lid 2, onder c), van de DBP-verordening.

²⁰ Zie artikel 4, lid 2, onder a), b) en c), en artikel 5, lid 2, onder a), b) en c), van de DBP-verordening.

²¹ Zie artikel 4, lid 2, artikel 5, lid 2, en artikel 6, lid 2, van de DBP-verordening, waarin naar de artikelen 23 en 24 van die verordening wordt verwezen.

²² Zie artikel 24, lid 1, onder c), en de leden 2 en 3 van de DBP-verordening.

²³ Zie artikel 24, lid 6, van de DBP-verordening.

Tip 3:**Equivalentieverslag – Communautaire regels inzake het transport van dierlijke bijproducten**

30. De nieuwe verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen, verordening (EG) nr. 1013/2006 is door het Europees Parlement en de Raad op 29 mei 2006 goedgekeurd en op 12 juli 2006 in het Publicatieblad gepubliceerd. De verordening sluit in artikel 1, lid 3, onder d), de overbrenging die valt onder de erkenningseisen van Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake dierlijke bijproducten (DBP-verordening) uit van zijn toepassingsgebied. Dit is nodig om doublures te voorkomen met de DBP-verordening, die al bepalingen bevat met betrekking tot het toezicht, het gehele proces van verzending, kanalisatie en vervoer (inzameling, vervoer, hanteren, verwerking, gebruik, nuttige toepassing of verwijdering, bewaren van gegevens, begeleidende documenten en traceerbaarheid) van DBP's binnen, naar en uit de Gemeenschap.
31. De nieuwe afvalstoffenverordening vereist dat de Commissie uiterlijk op de datum van inwerkingtreding, d.w.z. 15 juli 2006, haar evaluatie voltooit van de samenhang tussen de bestaande sectorale wetgeving inzake de gezondheid van dieren en de volksgezondheid en de bepalingen van de nieuwe afvalstoffenverordening. Zij vereist ook dat deze evaluatie zo nodig vergezeld gaat van passende voorstellen teneinde een gelijkwaardig niveau van procedures en controleregelingen voor de overbrenging van dergelijke afvalstoffen te bewerkstelligen (overweging 11 en 12 en artikel 60).
32. Op basis van een eerste in 2004 met hulp van de betreffende regelgevingcomités opgestelde verslag, heeft de Commissie een diepgaande evaluatie uitgevoerd om de equivalentie te beoordelen van de bepalingen van de afvalstoffenverordening en de DBP-verordening met betrekking tot de te bereiken doelstellingen.
33. Dit verslag geeft een overzicht van de opmerkingen en conclusies van de diensten van de Commissie ten aanzien van de equivalentie van de twee verordeningen. Het voldoet aan de door de medewetgevers aan de Commissie opgelegde verplichting.
34. Bijlage II bevat een specifieke toelichting van de betreffende bepalingen van de DBP-verordening ten aanzien van de equivalentie in negen gebieden waarop mogelijke leemten zijn geconstateerd.

Zoals blijkt uit bijlage II, bereikt de DBP-verordening algemene equivalente doelstellingen ten aanzien van de bepalingen inzake niet-gevaarlijke afvalstoffen van Verordening (EG) nr. 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (zie artikelen 1-3, 18, 19, 27, 28-64). In sommige opzichten is de DBP-verordening zelfs strenger dan die bepalingen (bv. wat betreft inspecties en audits van de Gemeenschap in de lidstaten en in derde landen).

Wanneer dierlijke bijproducten echter afval zijn geworden en gemengd of verontreinigd zijn met gevaarlijk afval zoals vermeld in Beschikking 2000/532/EG van de Commissie, zou Verordening (EG) nr. 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen van toepassing moeten zijn om de mogelijke milieutechnische risico's en bezwaren volledig te dekken. Deze kwestie wordt in het kader van de verwachte herziening van de DBP-verordening via de medebeslissingprocedure bestudeerd.

Als gevolg van de vantoepassingwording van Verordening (EG) nr. 1013/2006 is sinds 12 juli 2006 alleen de DBP-verordening van toepassing op de verzending, d.w.z. toezicht, het gehele proces van verzending, kanalisatie en vervoer (inzameling, vervoer, hanteren, verwerking, gebruik, nuttige toepassing of verwijdering, bewaren van gegevens, begeleidende documenten en traceerbaarheid) van DBP's binnen, naar en uit de Gemeenschap.

Niettemin wordt er evenals tevoren van uitgegaan dat de dierlijke bijproducten op de locatie waar ze uiteindelijk daadwerkelijk worden verwijderd (bv. door middel van verbranding of storting) zij wel moeten worden behandeld conform de relevante milieuvoorschriften (Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen, Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen en Richtlijn 2000/76/EG betreffende de verbranding van afval, zoals gewijzigd).

Tip 4: Of dierlijke bijproducten gevaarlijke stoffen vormen uit hoofde van Richtlijn 91/689/EEG betreffende gevaarlijke afvalstoffen.

35. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen a) het begrip "gevaarlijke afvalstoffen" in de zin van de afvalwetgeving en b) het begrip "dierlijke bijproducten" in de zin van de wetgeving inzake dier- en volksgezondheid, waarvan kan worden gesteld dat ze "risico's vormen".
- a) "Gevaarlijke afvalstoffen" in de zin van de afvalwetgeving (Richtlijn 91/689/EEG en Beschikking 2000/532/EG zoals gewijzigd) worden hoofdzakelijk gedefinieerd aan de hand van bepaalde eigenschappen zoals die worden gedefinieerd in bijlage III bij de richtlijn en van een lijst die momenteel is opgenomen in Beschikking 2000/532/EG. Een afvalstof wordt op communautair niveau pas als gevaarlijk beschouwd indien deze als zodanig in deze lijst wordt geïdentificeerd (door een asterisk) en ten minste een van de gevaarlijke eigenschappen heeft die in bijlage III worden gedefinieerd.

Sommige categorieën gevaarlijke eigenschappen die in deze bijlage worden geïdentificeerd, zijn relevant voor dierlijke afvalstoffen, met name de categorie H9 "infectueus". In de lijst van Beschikking 2000/532/EG zijn echter maar twee codes mogelijk relevant voor dierlijk afval, namelijk code **02 02** "afval van de bereiding en verwerking van vlees, vis en ander voedsel van dierlijke oorsprong" en code **18 02** "afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren", onder een meer algemene rubriek (**18**) "afval van de gezondheidszorg bij mens of dier en/of verwant onderzoek".

Momenteel wordt geen van de afvalstoffen onder **02 02** door een asterisk als gevaarlijk gekenmerkt. Onder **18 02** wordt de categorie **18 02 02*** "afval waarvan de ophaling en verwerking zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen" wel als gevaarlijk geïdentificeerd, maar deze definitie blijft beperkt tot afval van de gezondheidszorg voor dieren en/of verwant onderzoek en de meeste dierlijke bijproducten vallen er daarom niet onder. Deze zijn namelijk afkomstig uit de verwerking van voedselproducerende dieren (**02 02**) voor economische doeleinden en vallen qua (besmettings- en andere risico's) tevens onder de wetgeving betreffende de dier- en volksgezondheid.

- b) De DBP-verordening (EG) nr. 1774/2002, de TSE-verordening (EG) nr. 999/2001 en de uitvoeringsmaatregelen regelen de inzameling, het transport, de opslag, de hantering, de verwerking en het gebruik of de verwijdering van dierlijke bijproducten vanuit het oogpunt van de gezondheidsrisico's voor mens en dier, terwijl daarbij rekening wordt gehouden met het economische belang van bepaalde gebruiksdoelen van bijproducten, maar ook met de noodzaak het gebruik van de meeste dierlijke eiwitten in voeder te verbieden als voorzorgsmaatregel in verband met de haalbaarheid van TSE-controles ("voederverbod"). Dit alles in principe onverminderd de toepasbaarheid van de afvalwetgeving, zoals expliciet wordt aangetoond door de verwijzingen naar de doelstellingen en bepalingen van de afvalwetgeving.

In Verordening (EG) nr. 1774/2002 worden dierlijke bijproducten in drie categorieën ingedeeld op basis van hun risico's. "Materiaal van categorie 1" omvat bepaalde bijproducten die objectief kunnen worden aangemerkt als "gevaarlijk" (hoewel ze niet in deze wettelijke categorie vallen volgens de huidige lijst van Beschikking 2000/532/EG omdat ze in het kader van de voedselproductie worden verkregen, code **02 02**), maar bij wijze van voorzorgsmaatregel met als doel een doelmatig voederverbod in te stellen gaat deze definitie verder. "Gespecificeerd risicomateriaal" (SRM) omvat bijvoorbeeld monsters van dierlijke weefsels die zijn verzameld om de gezondheid te controleren van dieren die voor menselijke consumptie zijn geslacht, waarvan de analyse heeft uitgewezen dat ze niet besmettelijk zijn en die daarom niet aan de kenmerken voldoen die in de milieuwetgeving zijn vastgelegd (bijvoorbeeld H9 "infectueus") om als "gevaarlijke" afvalstof te worden beschouwd.

Aan de andere kant omvat "materiaal van categorie 2" dierlijke bijproducten die mogelijk besmettelijk zijn (maar niet vanwege een TSE) en kan dit materiaal daarom ook als "gevaarlijk" worden beschouwd in de zin van de milieuwetgeving, zodat het aan verwerkende behandelingen conform de voorschriften inzake de dier- en volksgezondheid moet worden onderworpen om een dergelijke besmettelijkheid te elimineren voordat bepaalde gebruiks- of verwijderingsvormen worden toegestaan. Daarom zou dergelijk materiaal aan de beschrijving van code **18 02 02** kunnen voldoen, met dien verstande dat het bijvoorbeeld vaak niet afkomstig is van de gezondheidszorg voor dieren en/of verwant onderzoek (natuurlijke mest, "zeefresten" van slachthuizen, producten van dierlijke oorsprong met contaminanten, e.d.).

De geharmoniseerde indeling van categorieën dierlijk afval onder code 18 02 02 van Beschikking 2000/532/EG is momenteel zeer beperkt en heeft uitsluitend betrekking op besmettelijk dierlijk afval dat afkomstig is van medische en veterinaire laboratoriumanalyses en -onderzoeken. Dergelijk dierlijk afval wordt al door de richtlijn als "gevaarlijk" aangemerkt en daar is geen kennisgeving door de lidstaten voor vereist.

Het feit dat een uitgebreidere indeling van gevaarlijk dierlijk afval uit hoofde van Richtlijn 91/689/EEG ontbreekt, heeft echter slechts in beperkte mate gevolgen voor de betrokken ondernemers en voor de overheden van de lidstaten, aangezien:

- **de ongecontroleerde storting van DBP's wordt verboden door Verordening (EG) nr. 1774/2002;**
- **alle inrichtingen die met DBP's werken, inclusief de producten die als gevaarlijk kunnen worden aangemerkt, door de lidstaten moeten worden erkend, en**
- **aan de meeste andere verplichtingen die krachtens de bepalingen van de milieurichtlijn betreffende gevaarlijke afvalstoffen voor lidstaten gelden als het erom gaat de vereiste maatregelen te nemen, wordt voldaan door de directe toepasbaarheid van de maatregelen die in Verordening (EG) nr. 1774/2002 zijn vastgelegd.**

De enige daadwerkelijke wettelijke consequentie van het feit dat bepaalde dierlijke bijproducten als geharmoniseerd gevaarlijk afval in de zin van de milieuwetgeving worden aangemerkt, lijkt te zijn dat de meeste betrokken ondernemers hun administratie drie in plaats van twee jaar moeten bewaren. Deze formele en geringe discrepantie kan op een eenvoudige manier door de Commissie worden opgelost door voor te stellen de duurregels in Verordening (EG) nr. 1774/2002 middels comitéprocedures te wijzigen.

Het is aan de betrokken lidstaten om te bepalen of ze de huidige lijst met gevaarlijke afvalcategorieën in de bijlage bij Beschikking 2000/532/EG verder willen herzien en verduidelijken. Het zou gezien de doelstelling van de richtlijn om een geharmoniseerde lijst met gevaarlijke afvalstoffen in te voeren echter bijzonder passend en doelmatig zijn als nationale experts onderling en met de Commissie ideeën zouden uitwisselen alvorens een herzieningsprocedure voor deze lijst uit te voeren, zodat er geen afzonderlijke initiatieven komen die tot wettelijke en handelstechnische ongelijkheden kunnen leiden.

Wanneer deze mogelijkheid voor een specifiek type dierlijke bijproducten in overweging wordt genomen, moet in gedachten worden gehouden dat dit bijproducttype ten minste één van de gevaarlijke eigenschappen moet hebben die in bijlage III bij de richtlijn worden genoemd. De meest voor de hand liggende eigenschap is natuurlijk H9 ("infectueus"), maar er zijn ook andere mogelijk, zoals "schadelijk", "vergiftig" of "kankerverwekkend". Het feit dat een dierlijk bijproduct dat onder Verordening (EG) nr. 1774/2002 valt bijvoorbeeld een gehalte aan residuen van diergeneesmiddelen bevat dat mogelijk schadelijk of vergiftig is als het bijproduct in de voedselketen zou blijven, is echter op zichzelf niet voldoende om dit product als "gevaarlijk" te classificeren, aangezien het niet in de voedselketen mag voorkomen. Volgens Richtlijn 91/689/EEG is de classificatie als "gevaarlijk" afhankelijk van de vraag of het product een gevaarlijke stof bevat die de drempelwaarden overschrijdt die in bijlage III en in Beschikking 2000/532/EG zijn vastgelegd.

Daarom kan een herziening en verduidelijking van de huidige lijst juridisch gezien niet tot gevolg hebben dat de richtlijn inzake gevaarlijke stoffen ook betrekking heeft op dierlijke bijproducten die alleen bij wijze van voorzorgsmaatregel en met het oog op de doeltreffendheid van controles in dieren- en volksgezondheidswetgeving als "risicomateriaal" worden beschouwd, maar die niet over de gevaarlijke eigenschappen beschikken die in bijlage III bij de richtlijn worden genoemd.

Tip 5: Dierlijke bijproducten op een veilige manier begraven en in de openlucht verbranden

36. Het is vanwege de kans op verspreiding van gezondheidsrisico's of een gebrek aan verwijderingscapaciteit soms onvermijdelijk dat onverwerkte dierlijke bijproducten, die dan voornamelijk uit dood vee bestaan, worden begraven of in de openlucht worden verbrand in afgelegen gebieden of in epidemische situaties waarin noodverwijdering noodzakelijk is van dieren die zijn geslacht om een uitbraak van een ernstige overdraagbare ziekte onder controle te krijgen. Anders zou de beschikbare destructie- of verbrandingscapaciteit in een regio of land een beperkende factor zijn bij de bestrijding van een ziekte.

37. In DBP-verordening (EG) nr. 1774/2002, zoals gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 811/2003, wordt, ter beoordeling door de bevoegde autoriteit, in een beperkt aantal gevallen (afgelegen gebieden en uitbraken van een ziekte die in lijst A van het Internationaal Bureau voor besmettelijke veeziekten (OIE) worden genoemd) toegestaan dat gezelschapsdieren worden begraven en andere dierlijke bijproducten, inclusief gespecificeerd risicomateriaal (maar exclusief met een TSE geïnfecteerd materiaal), worden begraven of in de openlucht worden verbrand. In het geval van dode dieren met SRM zijn aanvullende beperkingen van toepassing. De bevoegde autoriteit moet de toegepaste wijze van begraven en in de openlucht verbranden goedkeuren en controleren, ervan overtuigd zijn dat de methode alle risico's van TSE-besmetting uitsluit en die maatregelen nemen die noodzakelijk zijn om de milieutechnische veiligheid te garanderen. Dergelijke maatregelen om een veilige wijze van begraven en in de openlucht verbranden te realiseren, worden in de EU-wetgeving echter niet gespecificeerd.
38. De Wetenschappelijke Stuurgroep (WS) van de Gemeenschap is gevraagd advies uit te brengen over voorbeelden van omstandigheden waarin op een veilige manier kan worden begraven en in de openlucht kan worden verbrand. In haar advies van 16-17 januari 2003 concludeert de WS dat verder onderzoek vereist is naar specifieke aspecten van het gedrag van prionachtige moleculen op gecontroleerde locaties. Intussen heeft de WS de Commissie geadviseerd richtsnoeren op te stellen om bij te dragen tot een snelle selectie van begraaf- en verbrandingslocaties op basis van beheersingsscenario's voor verschillende mogelijke risico's.
39. Deze nota heeft daarom tot doel de bevoegde autoriteit te helpen snel begraaf- of verbrandingslocaties te selecteren ingeval dit niet kan worden vermeden. De voornaamste motivatie wordt gevormd door de TSE-risico's. Ook andere specifieke communautaire en nationale richtlijnen moeten in acht worden genomen, bijvoorbeeld als het erom gaat met antrax besmette dieren te hanteren op een manier die de verspreiding van de ziekteverwekkers tegengaat.

BEGRAVEN

Algemene overwegingen

40. Onder "**begraven**" vallen een reeks verwijderingsmogelijkheden, variërend van de gewoonte om dieren op landbouwbedrijven en andere terreinen in een relatief ondiepe greppel te begraven tot berging op grote diepte in een afgeschermd en professioneel beheerde locatie. Dit deel van de nota heeft betrekking op gevallen waarin op een niet-professionele manier wordt begraven. Begraven kan een gecontroleerd/geregeld proces zijn, waarbij de locatie eerder al is goedgekeurd op basis van een risico-evaluatie en alle vereiste voorzorgsmaatregelen ten behoeve van het milieu en de gezondheid van mens en dier zijn genomen (specifieke locatie). Vergeleken met een goed beheerde specifieke locatie vindt begraving op landbouwbedrijven gewoonlijk op kleine schaal plaats en is er zelden een formele insluitingsbarrière aanwezig. Bovendien wordt er gewoonlijk tamelijk dicht bij het oppervlak begraven. Er is geen bijzondere reden om aan te nemen dat de microbiële afbraak op een begraaflocatie verschilt van die op een stortlocatie, tenzij het materiaal dicht bij het oppervlak wordt begraven.

41. Microbiële en chemische processen hebben normaal gesproken de afbraak van begraven organisch materiaal tot gevolg. Deze processen komen echter niet in aanmerking voor controlemaatregelen. De WS merkt in haar "aanbeveling inzake dood vee" (WS, 25 juni 1999) op dat er weinig betrouwbare informatie beschikbaar is over de mate waarin en de snelheid waarmee de besmettelijkheid van BSE/TSE's na begraving afneemt. Er wordt uitgegaan van een reductie van 98% in de loop van drie jaar. Er wordt echter opgemerkt dat de afbraaksnelheid van materiaal na begraving zeer sterk van locatie tot locatie kan verschillen omdat het afbraakproces sterk de invloed ondervindt van factoren als het watergehalte van de locatie, de temperatuur binnen de locatie, de aard van eventueel aanwezige adsorberende materialen, enz. In de WS-aanbeveling wordt gesteld dat BSE/TSE's een resistentie tegen afbraak lijken te vertonen als ze enkele jaren lang op kamertemperatuur worden bewaard. Bovendien wordt bezorgdheid geuit over de mogelijkheid dat mijten als vector en/of reservoir voor met scrapie besmet materiaal fungeren. Ook is het mogelijk dat dieren niet diep begraven dierlijke bijproducten blootleggen. In bijlage II, onder B, punt 2, onder a), bij Verordening (EG) nr. 811/2003 van de Commissie wordt daarom geëist dat er in het geval van een uitbraak van een ziekte zo wordt begraven dat carnivoren niet bij de dierlijke bijproducten kunnen. Het is uiteraard wenselijk dat ook in alle andere gevallen op een dergelijke manier wordt begraven.
42. De WS heeft in haar aanbeveling van 10-11 april 2003 een raamwerk beschreven voor de beoordeling van de risico's die voortvloeien uit de verschillende veilige verwijderingsmethoden voor dierlijke bijproducten die mogelijk besmet zijn met microbiologische agentia zoals TSE's. De beoordelingscriteria van dit raamwerk kunnen als volgt op begraving worden toegepast.

Kenschetsing van het betrokken risicomateriaal

43. In tegenstelling tot wat bij veel andere afvalverwijderingsopties het geval is, zijn er geen technische of economische factoren die de aard van het materiaal dat door begraving kan worden verwijderd, beperken. Bovendien is in veel gevallen de plaats van de begraaflocaties niet duidelijk. Ook is over de kans op overdracht van BSE/TSE's in het geval van SRM dat dicht bij het oppervlak wordt begraven, niet veel bekend. Als de doodsoorzaak van een dier of de reden waarom een dier of materiaal is afgekeurd niet op een betrouwbare manier kan worden vastgesteld, moet worden aangenomen dat de afgekeurde dieren of materialen een risico voor mens, dier en/of milieu kunnen vormen.

Risicobeperking

44. De mate waarin de besmettelijkheid afneemt, zal naar alle waarschijnlijkheid aanzienlijk variëren naar gelang de aard van de locatie en de diepte waarop wordt begraven, ongeacht of er is voorbehandeld door te verbranden of door kalk toe te voegen, enz. Er lijkt momenteel geen wetenschappelijke basis te bestaan aan de hand waarvan de snelheid waarmee de besmettelijkheid afneemt, kan worden voorspeld. Aangezien deze gegevens ontbreken, moet ervan worden uitgegaan dat de besmettelijkheid in het slechtste geval over een periode van drie tot vijf jaar maar licht afneemt. In principe kunnen de risico's van besmettelijk materiaal op een goed beheerde en volledig ingesloten specifieke begraaflocatie vrijwel nul zijn. Dit houdt echter in dat er vele jaren lang een strak beheer moet worden gevoerd. En dat kan moeilijk worden gegarandeerd als het niet om een erkende specifieke locatie gaat.

Mate waarin de risico's kunnen worden beheerst

45. De voornaamste aandachtspunten:
- a) Er moet worden voorkomen dat dieren toegang krijgen tot SRM, waardoor BSE/TSE's (direct of indirect) overgedragen zouden kunnen worden.
 - b) Er moet worden voorkomen dat er prionen in het zak-/grondwater terechtkomen. Er wordt opgemerkt dat op sommige locaties zakwater in de lucht wordt gespreid om de oxidatie van bepaald organische componenten te bevorderen. Een dergelijke praktijk zou in principe tot de verspreiding van BSE/TSE's kunnen leiden. Ook wordt opgemerkt dat het niet ongebruikelijk is dat locaties worden aangepast om de stabiliteit, de gas- en zakwaterstroom en/of de totale capaciteit te vergroten. Als bij een dergelijke aanpassing een gebied betrokken is waar eerder met BSE/TSE besmet materiaal is begraven, kan er extra risico ontstaan. De kans dat besmet materiaal wordt opgegraven uit ondiepe en ongemarkeerde begraaflocaties op landbouwbedrijven, enz., vormt een nog veel groter risico.

De term "begraving" omvat diverse verwijderingsopties. Hoewel begraving op grote schaal wordt toegepast om afval te verwijderen, is het afbraakproces dat voor de afname van de BSE/TSE-besmettelijkheid van essentieel belang is zeer moeilijk te controleren. Over de mate waarin besmettelijkheid ten gevolge van begraving kan afnemen, is weinig bekend. Het lijkt in verschillende omstandigheden een traag proces te zijn. Er moet rekening worden gehouden met een aantal aandachtspunten, zoals de mogelijkheid dat grondwater besmet raakt, besmettingen worden verspreid/overgebracht door vogels/dieren/insecten en materiaal per ongeluk door de mens wordt blootgelegd. Er wordt daarom gewoonlijk gesteld dat begraving bij dierlijk materiaal dat mogelijk met BSE/TSE's besmet is, een risico vormt, tenzij dit in zeer streng gecontroleerde omstandigheden plaatsvindt (bijvoorbeeld op een uitsluitend voor dit doel bestemde locatie).

Begraving mag niet als verwijderingsoptie worden toegepast, behalve in bijzondere omstandigheden waarin normale verwijderingsroutes niet realiseerbaar of beschikbaar zijn, bijvoorbeeld in afgelegen gebieden of in noodsituaties waarbij dieren worden geslacht teneinde een uitbraak van een in Lijst A van het OIE genoemde ziekte in te dammen, als er kans bestaat dat de gezondheidsrisico's worden verspreid of als er onvoldoende verwijderingscapaciteit is. Als er honderden dieren moeten worden begraven, moet er per geval een geschikte risicobeoordeling²⁴ worden uitgevoerd voordat wordt bepaald welke begraafmethode en -locatie het geschiktst zijn. Het risico wordt in principe geringer geacht bij kleine verbrandingsinstallaties²⁵ dan bij begraving in afgelegen gebieden.

Begraving is pas toegestaan als de risicobeheersingsscenario's voor de verschillende mogelijke risico's zoals deze in bijlage I zijn opgenomen, zijn gevolgd om op een deugdelijke manier een begraafmethode en -locatie te selecteren.

VERBRANDEN IN DE OPENLUCHT

Algemene overwegingen

46. Onder "verbranden in de openlucht" valt een breed scala aan verbrandingsprocessen waarop een reeks controlemaatregelen kunnen worden toegepast om emissies binnen de perken te houden en om de volledigheid van het afbraakproces bij organisch materiaal te garanderen. Dit deel van de nota heeft betrekking op het proces van open verbranding, bijvoorbeeld in de vorm van brandstapels. Er dient aan te worden herinnerd dat de beste methode (zowel qua gezondheids- als qua milieurisico's) verbranding is in een installatie die aan Richtlijn 2000/76/EG voldoet. Vergeleken hiermee is "verbranden in de openlucht" een eenvoudige methode voor de thermische destructie van organisch materiaal. Deze methode kan voor de vernietiging van een groot aantal gevaarlijke stoffen even doelmatig zijn als verbranding in een installatie, maar vindt gewoonlijk op een duidelijk minder gecontroleerde manier plaats voor een aantal belangrijke parameters die betrekking hebben op volledige oxidatie (d.w.z. temperatuur, verblijftijd, luchttoevoer en emissie). De verwerkingsomstandigheden kunnen ook zeer variabel zijn. De mate van destructie en de temperatuur die wordt bereikt, hangen af van het vochtgehalte, de beschikbare zuurstof en de externe omstandigheden. De temperatuur is vaak lager dan 800 °C maar kan ook oplopen tot meer dan 1000 °C. Het vuur wordt door het kadaver zelf gegenereerd en door aanvullende vaste of vloeibare brandstof, soms in de openlucht of in eenvoudige installaties.

²⁴ Zie ook de relevante secties en voetnoten over risicobeoordelingen in het rapport bij de WS-aanbeveling van 24-25 juni 1999.

²⁵ Zie de WS-aanbeveling van 16-17 januari 2003 over het gebruik van kleine verbrandingsinstallaties ter beperking van het BSE-risico.

47. Verbranding in de openlucht is een zeer goedkope en gemakkelijke verwijderingsmethode maar veroorzaakt een aantal problemen op het gebied van potentiële risico's:
- a) Bij verbranding in de openlucht is de temperatuur variabel. Het is daarom moeilijk volledige verbranding van de dierlijke bijproducten te garanderen. Als de bijproducten besmet zijn met ziekteverwekkers, blijft er een aanzienlijke mate van onzekerheid bestaan over de mate waarin deze zijn geïnactiveerd.
 - b) Er zullen zich emissies van gas en deeltjes in de atmosfeer voordoen, waaraan de medewerkers en het publiek naar alle waarschijnlijkheid zullen worden blootgesteld. Afgezien van de mogelijke gezondheidsrisico's ten gevolge van deze emissies, brengt dit proces rook en stank met zich mee die voor grote overlast kunnen zorgen. Er is zeer weinig informatie beschikbaar over de mate waarin bepaalde ziekteverwekkers ten gevolge van verbranding in de openlucht in de atmosfeer worden verspreid.
 - c) De secundaire brandstof (bijvoorbeeld stookolie of steenkool met een hoog zwavelgehalte) en het ongecontroleerde verbrandingsproces kunnen zelf ook een bron van verontreiniging zijn. Het gebruik van afval als ondersteunende brandstof (bijvoorbeeld hout dat zwaar verontreinigd is met pentachloorfenol) is gevaarlijk en verboden.
 - d) De resterende as moet als een risicobron worden beschouwd. Dit materiaal moet op een veilige manier worden verwijderd om te voorkomen dat mensen of dieren ermee in aanraking komen of het grondwater erdoor verontreinigd raakt. Hoewel een zorgvuldige selectie van de verbrandingslocaties de risico's kan beperken, wordt verbranding in de openlucht niet aangeraden als routinemethode voor verwijderingsdoeleinden en mag dit proces alleen worden overwogen in noodsituaties. In dergelijke noodsituaties moet altijd een specifieke risicobeoordeling worden uitgevoerd, waarbij niet alleen aandacht wordt geschonken aan de risico's van de ziekteverwekker die direct een rol speelt, maar ook aan andere eventueel aanwezige ziekteverwekkers en aan potentiële risico's en overlastsituaties op het gebied van lucht-, water- en bodemverontreiniging.
48. De WS heeft in haar aanbeveling van 10-11 april 2003 een raamwerk beschreven voor de beoordeling van de risico's die voortvloeien uit de verschillende veilige verwijderingsmethoden voor dierlijke bijproducten die mogelijk besmet zijn met microbiologische agentia zoals TSE's. De beoordelingscriteria van dit raamwerk kunnen als volgt op verbranding in de openlucht worden toegepast.

Aard van de gehanteerde materialen

49. Er kan een breed scala aan dierlijke bijproducten worden gebruikt als er geschikte secundaire brandstof beschikbaar is. Het verbrandingsproces is in principe zeer eenvoudig, maar in de praktijk moeilijk op een doeltreffende manier te regelen.

Risicobeperking dankzij verbranding in de openlucht

50. Er zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar over de mate waarin risico's kunnen worden beperkt door verbranding in de openlucht. Het is echter redelijk er van uit te gaan dat deze methode in het algemeen op een behoorlijk minder doeltreffende manier zal bijdragen aan de terugdringing van de BSE/TSE-besmettelijkheid dan een correct uitgevoerd verbrandingsproces dat conform Richtlijn 2000/76/EG in gecontroleerde omstandigheden plaatsvindt. Bovendien is de reproduceerbaarheid van de risicobeperking waarschijnlijk zeer variabel, zelfs op één enkele locatie.

Emissies in de lucht, restas en waterverontreiniging

51. De samenstelling van emissies in de lucht en restas wordt zelden gecontroleerd. Vanuit het oogpunt van de risicobeoordeling moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid dat relatief hittestabiele ziekteverwekkers als gevolg van verbranding in de openlucht in de atmosfeer worden verspreid. Zowel de emissies in de lucht als de restas moeten als significante risico's worden gezien indien er dierlijke bijproducten worden verbrand die mogelijk besmet zijn met TSE's.
52. Gevaarlijke stoffen als koolwaterstoffen, CO, deeltjes (mogelijk met carcinogene of mutagene stoffen als polyaromatische koolwaterstoffen) en sterk ruikende stoffen komen in de lucht terecht vanwege het vaak onvolledige verbrandingsproces in de openlucht. Bovendien kunnen er emissies afkomstig zijn van de ondersteunende brandstoffen. Verbranding in de openlucht levert vrijwel altijd overlast op voor de buurt. Er kan waterverontreiniging optreden als de verbrandingslocatie niet correct wordt gekozen, bijvoorbeeld te dicht bij open wateren gezien de afvoer van regenwater.

Er zijn ernstige bezwaren verbonden aan verbranding in de openlucht voor de destructie van met ziekteverwekkers besmette dierlijke bijproducten en met name van bijproducten die mogelijk besmet zijn met ziekteverwekkers die relatief stabiel zijn bij hitte. Denk hierbij onder andere aan de mogelijk zeer variabele inactivering van de ziekteverwekkers, de aard van de gas- en deeltjesemissies en de risico's van de restas.

Verbranding in de openlucht mag niet als verwijderingsoptie voor de destructie van ziekteverwekkers worden toegepast, behalve in bijzondere omstandigheden waarin normale verwijderingsroutes niet realiseerbaar of beschikbaar zijn, bijvoorbeeld in afgelegen gebieden of in noodsituaties waarbij dieren worden geslacht teneinde een uitbraak van een in Lijst A van het OIE genoemde ziekte in te dammen, als er kans bestaat dat de gezondheidsrisico's worden verspreid of als er onvoldoende verwijderingscapaciteit is.

Vanwege de onzekerheid van het risico moet verbranding in de openlucht altijd als een risico worden gezien in het geval van dierlijke bijproducten die mogelijk besmet zijn met BSE/TSE. Voor zover dit praktisch gezien mogelijk is, moeten er geschikte bewakingsmethoden worden ingesteld voor de TSE-besmetting van de lucht en de as en voor de milieucontaminanten. Als er honderden dieren moeten worden verbrand, moet er per geval een geschikte risicobeoordeling²⁶ worden uitgevoerd voordat wordt bepaald welke verbrandingsmethode en -locatie het geschiktst zijn. Het risico wordt in principe kleiner geacht bij kleine verbrandingsinstallaties²⁷ dan bij verbranding in de openlucht in afgelegen gebieden.

Verbranding in de openlucht gaat altijd gepaard met emissies van verontreinigende stoffen in de lucht die gezondheidsrisico's en overlast veroorzaken en water- en bodemverontreiniging tot gevolg kunnen hebben.

Verbranding in de openlucht is pas toegestaan als de beheersingsscenario's voor de verschillende mogelijke risico's zoals die in bijlage I zijn opgenomen, zijn gevolgd om op een deugdelijke manier een verbrandingsmethode en -locatie te selecteren.

²⁶ Zie ook de relevante secties en voetnoten over risicobeoordelingen in het rapport bij de WS-aanbeveling van 24-25 juni 1999.

²⁷ Zie de WS-aanbeveling van 16-17 januari 2003 over het gebruik van kleine verbrandingsinstallaties ter beperking van het BSE-risico.

BIJLAGE I

Risicobeheersingsscenario's waarmee rekening moet worden gehouden bij de selectie van begraaf- en verbrandingslocaties

53. Dit deel van de nota is mogelijk ook van toepassing in afgelegen gebieden, maar heeft hoofdzakelijk betrekking op grootschalige begraving of verbranding in de openlucht. Als het gaat om de aard van de afgelegen gebieden, kunnen de omstandigheden per lidstaat verschillen (eilanden, heuvels, bergen, enz.) en het is dan ook moeilijk communautaire richtsnoeren op te stellen die alle mogelijkheden bestrijken. Zolang er echter geschikte transportmiddelen en veiligere en minder vervuilende verwijderingsmethoden beschikbaar zijn, moet aan deze oplossingen de voorkeur worden gegeven. Kostentechnische overwegingen alleen vormen onvoldoende rechtvaardiging voor de toepassing van artikel 24 van Verordening (EG) nr. 1774/2002. Elke bevoegde autoriteit moet daarom het gebruik aanmoedigen van gedetailleerde nationale en lokale conventies op het gebied van goede landbouwpraktijken die tot doel hebben de dier- en volksgezondheid en het milieu (water, bodem en lucht) te beschermen en die rekening houden met specifieke lokale omstandigheden in afgelegen gebieden.

Verwijderingshiërarchie: begraven en in de openlucht verbranden bij uitbraken van ziekten

54. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen dieren/materialen die dragers zijn van een *feitelijk of vermoedelijk TSE-risico* en dieren/materialen die dragers zijn van een *mogelijk risico*. In het eerste geval wordt onmiddellijke verbranding of destructie bij 133 °C/20 min./3 bar (of een gevalideerd gelijkwaardig proces), gevolgd door verbranding of meeverbranding als de veiligste verwijderingsmethode beschouwd. In het laatste geval zou ook destructie bij 133 °C/20 min./3 bar (of een gevalideerd gelijkwaardig proces), gevolgd door gecontroleerde storting acceptabel zijn. Als het erom gaat de verwijderingsopties naar voorkeur te rangschikken op basis van de geldende wetenschappelijke adviezen, zou de volgende verwijderingshiërarchie in acht moeten worden genomen²⁸:
- a) onmiddellijke verbranding in een installatie die aan Richtlijn 2000/76/EG voldoet;
 - b) destructie gevolgd door verbranding of meeverbranding in een installatie of middels andere processen met hoge temperaturen (bijvoorbeeld in elektriciteitscentrales en verwarmingsstations), voor zover er aan Richtlijn 2000/76/EG wordt voldaan;
 - c) destructie bij 133 °C/20 min./3 bar, gevolgd door storting van vleesbeendermeel dat afkomstig is van andere dieren/materialen dan kadavers met een *feitelijke of vermoedelijke TSE-besmetting*;

²⁸ Toen deze nota werd afgerond, waren er nog geen alternatieve verwijderingsmethoden/-processen goedgekeurd en gerangschikt door het relevante wetenschappelijke comité.

- d) destructie bij 133 °C/20 min./3 bar, gevolgd door biogasproductie of compostering, van vleesbeendermeel dat afkomstig is van niet-herkauwers of herkauwers (behalve kadavers met een *feitelijke of vermoedelijke TSE-besmetting*) waaruit het SRM is verwijderd;
- e) begraven/in de openlucht verbranden van dieren/materialen, behalve kadavers met een *feitelijke of vermoedelijke TSE-besmetting*.

Selectie van locaties

55. Alle locaties moeten ten minste:

- a) worden geselecteerd op basis van een specifieke en geschikte risicobeoordeling;
- b) worden geselecteerd op voldoende afstand van waterlopen die voor drinkwater of andere doeleinden (bijvoorbeeld sport en recreatie) worden gebruikt, tenzij het ontwerp van dien aard is dat de ontsnapping van ongecontroleerd zakwater op een betrouwbare manier wordt voorkomen, en
- c) zijn uitgesloten van eventuele verwachte toekomstige herontwikkelingen.

56. Wanneer wordt geëvalueerd of een gebied in aanmerking komt voor begraving of verbranding in de openlucht, moet niet alleen rekening worden gehouden met de beschikbaarheid binnen het gebied van of de afstand tot bepaalde faciliteiten, zoals destructie- of verbrandingsinstallaties of kadaverinzameldiensten, maar is ook de absolute kans dat ziekten *via* begraving of verbranding in de openlucht worden verspreid van uitzonderlijk belang. Het feit dat een gebied niet over bepaalde faciliteiten beschikt of dat dergelijke faciliteiten zich op grote afstand bevinden, is dus niet voldoende reden om voor begraving of verbranding in de openlucht te kiezen. Als doorslaggevende criteria gelden de gezondheidsrisico's en de milieubelasting die door de bestaande opties ontstaan. Bovendien moet ook worden overwogen of bepaalde faciliteiten moeten worden geïnstalleerd. De kosten van de laatstgenoemde optie moeten worden afgewogen tegen de gezondheidsrisico's op de korte en de lange termijn en tegen de kosten die voor het milieu en de maatschappij ontstaan, als dode dieren en afgekeurde materialen niet op de veiligste manier worden ingezameld, gedestrueerd en verwijderd.

57. De mogelijkheid om tot begraven of verbranden in de openlucht over te gaan, moet dus in de striktste zin worden opgevat. Deze methode mag niet worden toegestaan als de omstandigheden verschillen van de in artikel 24 van Verordening (EG) nr. 1774/2002 genoemde, namelijk (1) dode gezelschapsdieren, (2) afgelegen gebieden (bijvoorbeeld kleine eilanden of geïsoleerde landbouwgebieden met slechts een beperkt aantal dieren of beslagen, waar dood vee moeilijk naar een verwijderingscentrum kan worden vervoerd omdat er onvoldoende transportmiddelen beschikbaar zijn) en (3) een uitbraak van een ziekte (bijvoorbeeld vanwege de vrees dat ziekteverwekkers zich zullen verspreiden of omdat er voor de toegestane verwijderingsmethode onvoldoende capaciteit voorhanden is). Als begraving of verbranding in de openlucht onvermijdelijk is, moet deze methode door de bevoegde autoriteiten worden gecontroleerd, moeten de locaties worden geselecteerd op basis van criteria die aan de milieutechnische veiligheid (emissies in de lucht, verwijdering van residuen) en aan de volksgezondheid (geen drinkwaterwingebieden, kans op wegstromen van vervuild water in rivieren, e.d.) zijn gerelateerd, moeten de dieren worden gemeld en moet er voor de locaties een vergunning worden afgegeven en toezicht worden ingesteld.
58. Het is van essentieel belang dat de mogelijke locaties voor een grootschalige begraving of verbranding in de openlucht in een gebied van te voren in kaart worden gebracht en worden geselecteerd op basis van een zorgvuldige en gedocumenteerde risicoanalyse waarbij onder andere rekening wordt gehouden met de geschatte infectiebelasting van de grondstof (die weer afhangt van de epidemiologische situaties in een land of zone), de geografische en klimatologische kenmerken (bijvoorbeeld overheersende windrichtingen) en de locatiekenmerken zoals ondergrond, bodem, landschap, nabijheid van bewoning, oppervlakte- en grondwater, enz.
59. De locatie moet bereikbaar zijn, zodat er aan het essentiële ziektebestrijdingscriterium kan worden voldaan als de kadavers binnen een bepaalde periode moeten worden verwijderd. Geologisch gezien kan een relatief ondoordringbare kleilaag in de ondergrond een voordeel zijn, vooral als de bodemlagen geen significante hoeveelheden water bevatten.
60. Begraving of verbranding in de openlucht vindt bij voorkeur plaats op terreinen waarvan de dierlijke bijproducten afkomstig zijn of, als er bioveiligheidsmaatregelen worden genomen om de verspreiding van een ziekte tijdens het transport van de dierlijke bijproducten te voorkomen, op een locatie waar de risico's voor de dier- en volksgezondheid en het milieu minimaal zijn. Een dergelijke locatie moet echter gelegen zijn binnen een bereik dat doorlopende supervisie door de bevoegde autoriteit mogelijk maakt, geschikt zijn voor de beheersing van het verspreidingsrisico en voldoen aan de communautaire en nationale maatregelen die tot doel hebben het volgende tot een minimum te beperken:
- a) risico's voor de menselijke gezondheid, ecosystemen, planten en dieren vanwege de vervuiling van lucht, water en bodem;
 - b) overlast door lawaai of stank;
 - c) negatieve effecten voor het platteland of bezienswaardigheden.

61. Als dierlijke bijproducten van de locatie van herkomst worden verwijderd om elders te worden begraven of in de openlucht te worden verbrand, moeten ze worden vervoerd in veilige, lekvaste recipiënten of voertuigen en moet de bevoegde autoriteit ten minste toezicht houden op het laad- en losproces.

Overige overwegingen

62. Ondernemers moet worden gevraagd noodregelingen te definiëren die het mogelijk maken zo snel en doeltreffend mogelijk met eventuele problemen om te gaan, zodat de negatieve effecten voor het milieu tot een minimum worden beperkt. Als er wordt begraven, moeten de risico's uitvoerig worden geanalyseerd door bodemmonsters te nemen en deze monsters geologisch te registreren en aan absorptietests te onderwerpen. De registratie van de steenoppervlakken die bloot komen te liggen in kuilen die voor begravingen of verkennende proeven bestemd zijn, zal bijdragen tot de vaststelling van de eigenschappen van de laagmassa. Hierdoor zal het weer mogelijk zijn verdergaande bodemmodellen te ontwikkelen en kwantitatieve risicobeoordelingen uit te voeren.
63. Bij verbranding in de openlucht kan een verder gebruik van residuen risico's opleveren vanwege de aanwezigheid van toxische stoffen, zoals zware metalen en koolwaterstoffen, of (als er gebruik wordt gemaakt van geavanceerdere verbrandingslocaties) vanwege elke mogelijke soort afval uit destructievoorzieningen. Ook kunnen de residuen vanwege mogelijke storingen in de systemen nog een geringe mate van TSE-besmettelijkheid bevatten als er met TSE geïnfecteerd materiaal is verbrand. Daarom mogen residuen niet verder worden gebruikt in de vorm van bijvoorbeeld meststoffen. Ze moeten op een gecontroleerde manier worden verwijderd, bijvoorbeeld door verbranding op een erkende locatie of door begraving ter plaatse, waarbij aan milieuwaarborgen moet worden voldaan.

Wat mag (niet) worden begraven of verbrand?

64. In het algemeen moeten de criteria van tabel 1 worden toegepast om te bepalen of een specifiek materiaal al dan niet mag worden begraven of in de openlucht mag worden verbrand.

Tabel 1: Geheugensteun bij beslissingen over begraven of verbranden in de openlucht

Categorie materiaal	Begraven of verbranden in de openlucht
1. Materiaal van categorie 1 volgens artikel 4, lid 1, onder a), i): <i>TSE-dieren</i>	Mag niet worden begraven of in de openlucht worden verbrand (zie 3 hieronder).
2. Materiaal van categorie 1 volgens artikel 4, lid 1, onder b), ii): <i>hele kadavers met gespecificeerd risicomateriaal</i>	Begraven of in de openlucht verbranden is toegestaan in open gebieden of "ter plaatse" (zie 3 hieronder) als de bevoegde autoriteit een vergunning verstrekt voor en toezicht houdt op de toegepaste methoden en als er snelle BSE-tests zijn uitgevoerd, afhankelijk van de resultaten van deze tests.
3. Uitbraak van een ziekte uit Lijst A van het OIE volgens artikel 24, lid 1, onder c)	<p>Begraven of in de openlucht verbranden is "ter plaatse" toegestaan als de bevoegde autoriteit transport naar de dichtstbijzijnde verbrandings- of verwerkingsinstallatie niet goedkeurt vanwege de kans op verspreiding van gezondheidsrisico's of omdat een wijdverbreide uitbraak een capaciteitsgebrek bij dergelijke installaties tot gevolg heeft.</p> <p>Andere specifieke communautaire en nationale richtlijnen moeten echter worden nageleefd, vooral in verband met het verbod om met antrax geïnfecteerde dieren te begraven of in de openlucht te verbranden vanwege de vrees dat de ziekteverwekkers zich zullen verspreiden.</p>
4. Materiaal van categorie 2	Begraven of in de openlucht verbranden is toegestaan in afgelegen gebieden, als alle andere overwogen opties meer risico's voor de volksgezondheid en het milieu opleveren of als er geen transportmiddelen beschikbaar zijn en kunnen worden gemaakt.
5. Materiaal van categorie 3	Begraven of in de openlucht verbranden is toegestaan in afgelegen gebieden, als alle andere overwogen opties meer risico's voor de volksgezondheid en het milieu opleveren of als er geen transportmiddelen beschikbaar zijn en kunnen worden gemaakt.

BIJLAGE II

Specifieke vereisten van de DBP-verordening

1. Schriftelijke toestemming vóór verzending

65. Voor verzending van DBP's (categorie 1 en 2 en daarvan verkregen verwerkte producten en verwerkte dierlijke eiwitten) van de ene naar de andere lidstaat is kennisgeving vooraf vereist door het land van verzending en autorisatie (toestemming) door het land van bestemming. Kennisgeving geschiedt door middel van het elektronisch Traces-systeem. Dit is een geautomatiseerd netwerk dat de veterinaire autoriteiten van de lidstaten koppelt en dat vooral tot doel heeft de onderlinge uitwisseling van gegevens te bevorderen betreffende het transport van dieren en daarvan verkregen producten.
- a) Gedurende het transport moeten de DBP's vergezeld gaan van een handelsdocument overeenkomstig Verordening (EG) nr. 93/2005 of een gezondheidscertificaat (zie punt 2 hieronder voor de vereiste gegevens).
 - b) De DBP's moeten rechtstreeks naar erkend bedrijf worden overgebracht met behulp van lekvaste voertuigen en recipiënten en wel nadat het materiaal met een kleurstof is gemarkeerd en de verpakkingen (in bepaalde gevallen) door de bevoegde autoriteit zijn verzegeld om aannemelijke vormen van fraude te voorkomen.
 - c) Het bedrijf moet interne en officiële controles ondergaan, overeenkomstig de HACCP-beginselen. Elke lidstaat moet een lijst opstellen van erkende bedrijven op zijn grondgebied en aan elk bedrijf een officieel nummer toewijzen, om het te kenmerken met betrekking tot de aard van zijn activiteiten. De lidstaten zenden deze lijst en de bijwerkingen ervan aan de Commissie en aan de andere lidstaten.

2. Door de kennisgever te verstrekken gegevens

66. Kennisgevingsvereisten voor inzameling, transport en identificatie (artikel 7, leden 1-6, bijlage II – Hoofdstukken I t/m VIII):
- a) Identificatie van de verschillende DBP-categorieën tijdens het transport (hoofdstuk I).
 - b) Hygiëne-eisen voor lekvaste voertuigen en verzegelde nieuwe verpakkingen / recipiënten voor het vervoer van DBP's (Hoofdstuk II).
 - c) De gegevens moeten zijn opgenomen op een handelsdocument. Dit document moet een beschrijving bevatten van het materiaal, de hoeveelheid, de naam en het adres van de vervoerder en de ontvanger (erkenningsnummer) en de datum waarop het materiaal van het terrein is verwijderd. Indien van toepassing moet het document ook het erkenningsnummer van het bedrijf van herkomst en de aard en de methode van de behandeling bevatten (hoofdstuk III).

- d) Vereiste administratie (hoofdstuk IV).
 - e) Specifieke regels voor de doorvoer (hoofdstuk VII).
 - f) Controlemaatregelen (Hoofdstuk VIII).
67. De regelingen inzake de te volgen route worden opgeslagen in het Traces-systeem, waarin de details van het gebruikte vervoer (vrachtauto, trein, vliegtuig, schip) en de identificatie van de vervoermiddelen (kenteken van vrachtauto, nummer van wagon, nummer van vlucht, naam van schip, nummer van recipiënt, enz.) moeten worden opgegeven. Hierin wordt ook aangegeven of het verzonden materiaal grote of kleine risico's met zich meedraagt, al dan niet is behandeld, enz.

3. Financiële waarborgen

68. De DBP-verordening vereist geen financiële waarborgen tussen de ondernemingen. In plaats daarvan bestaat wel een basisverplichting voor de kennisgevende en ontvangende bevoegde autoriteiten van de lidstaten die er zowel afzonderlijk als samen voor moeten zorgen dat er voordat de toestemming wordt verleend toereikende regelingen worden getroffen en dat er voldoende infrastructuur bestaat. Dit lidstaten kunnen dus alleen toestemming verlenen wanneer aan de basisverplichting is voldaan, en de verwijdering op de plaats van bestemming wordt voltooid.
69. Indien zendingen worden verstuurd en door de verantwoordelijke persoon niet zoals in de verordening vastgesteld worden gebruikt of verwijderd, zijn de lidstaten dus verantwoordelijk voor de veilige verwijdering van de betreffende dierlijke bijproducten. Op deze manier legt de DBP-verordening de financiële verantwoordelijkheid voor kostbare verwijderingsoperaties (die onder de wetgeving inzake afvaltransporten ten laste vallen van de ondernemers die de financiële waarborgen moeten verstrekken) bij de lidstaten.

4. Terugnameverplichting voor illegale transporten of transporten die niet kunnen worden uitgevoerd

70. De basisverplichting van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten is, zoals beschreven in punt 3, het voorkomen van illegale transporten.
71. Als de bevoegde autoriteiten van een lidstaat tijdens een routinecontrole, die op de plaats van bestemming van een zending of tijdens het transport plaatsvindt, vaststellen dat er niet aan de verordening wordt voldaan, is de autoriteit van de lidstaat van bestemming gemachtigd het onreglementair materiaal terug te sturen en is de lidstaat van herkomst verplicht dit materiaal terug te nemen. De lidstaat van bestemming mag ook bepalen hoe onreglementair materiaal op zijn grondgebied moet worden verwijderd. De kosten die uit de verwijdering van onreglementair materiaal voortvloeien, komen voor rekening van de afzender of diens vertegenwoordiger.

5. *Invoer/uitvoer*

72. Krachtens de DBP-verordening mag materiaal van categorie 1 en 2 niet worden ingevoerd van en uitgevoerd naar derde landen.
73. Alleen materiaal van categorie 3 dat geschikt is voor menselijke consumptie en producten die voor verwerking in diervoeder (voor gezelschapsdieren) of voor technische doeleinden bestemd zijn, mogen worden ingevoerd of uitgevoerd.
74. De uitvoer naar derde landen van verwerkte dierlijke eiwitten is toegestaan indien deze zijn bestemd voor gebruik dat niet is verboden krachtens artikel 7 van TSE-verordening (EG) nr. 999/2001, zoals voor voeder voor gezelschapsdieren en pelsdieren, als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- a) De uitvoer naar derde landen van van herkauwers afkomstige verwerkte dierlijke eiwitten en van producten die dergelijke eiwitten bevatten, is verboden (bijlage IV, deel III, punt E.1).
 - b) De uitvoer van van niet-herkauwers afkomstige verwerkte dierlijke eiwitten en van producten die dergelijke eiwitten bevatten, wordt door de bevoegde autoriteit alleen onder de volgende voorwaarden toegestaan:
 - zij zijn bestemd voor gebruik dat niet krachtens artikel 7 is verboden;
 - voorafgaande aan de uitvoer wordt een schriftelijke overeenkomst met het derde land gesloten, waarin het derde land zich ertoe verbindt zich aan het eindgebruik te houden en de verwerkte dierlijke eiwitten of producten die dergelijke eiwitten bevatten, niet opnieuw uit te voeren voor gebruik dat krachtens artikel 7 is verboden.
 - c) Met het oog op de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de TSE-verordening stellen de lidstaten die een dergelijke uitvoer overeenkomstig punt 2 toestaan, de Commissie en de overige lidstaten in het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid op de hoogte van alle met het betrokken derde land overeengekomen voorwaarden.
75. De punten 2) en 3) zijn niet van toepassing op de uitvoer van vismeel, producten die vismeel bevatten en voeder voor gezelschapsdieren.
76. Een officieel certificaat zoals dit is vastgelegd in bijlage V bij Beschikking 2001/9/EG moet de verwerkte dierlijke eiwitten begeleiden.
77. Voor "doorvoer" gelden dezelfde regels als voor invoer (zie artikel 2, lid 1, artikel 29, lid 2, hoofdstuk VII van bijlage II bij de DBP-verordening). Richtlijn 97/78/EG van de Raad (artikel 11) bevat gedetailleerde voorschriften voor het verlenen van toestemming voor doorvoer (d.w.z. vervoer van een derde land naar een ander derde land via de Europese Gemeenschap).

6. *Gevaarlijk afval*

78. DBP's zijn in drie categorieën onderverdeeld (artikelen 4, 5, 6)
- a) Materiaal van categorie 1 brengt vermoedelijk de grootste risico's voor de dieren volksgezondheid en het milieu met zich mee
 - b) Materiaal van categorie 2 brengt vermoedelijk gemiddelde risico's met zich mee
 - c) Materiaal van categorie 3 is geschikt voor menselijke consumptie (geen of vrijwel geen risico's).
79. Geen van bovenstaande categorieën is krachtens de Gemeenschapswetgeving gekenmerkt als gevaarlijk afval (Beschikking 2000/532/EG).
80. Zoals beschreven in punt 5 bevat de verordening echter wel voorzorgsregels die de uitvoer van materiaal van categorie 1 en 2 naar derde landen verbieden.
81. Indien een van bovengenoemde categorieën gemengd of besmet is met gevaarlijk afval (zoals kernafval), moet uiteraard de afvalwetgeving worden toegepast. Het is de bedoeling dat de DBP-verordening hierover meer duidelijkheid gaat brengen omdat deze situatie in de afvalwetgeving (bijvoorbeeld ten aanzien van kernafval) nog niet geregeld is.
82. Wanneer dierlijke bijproducten afval zijn geworden en gemengd of besmet zijn met gevaarlijk afval, zou Verordening (EG) nr. 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen van toepassing moeten zijn om de mogelijke milieutechnische risico's en bezwaren volledig te dekken. Deze kwestie wordt in verband met een herziening van de DBP-verordening bestudeerd.

7. *Controles van de Gemeenschap*

83. Voor invoering, handhaving en nalevingscontrole moet zorg worden gedragen middels regelmatige officiële controles en inspecties.
84. Controles van de Gemeenschap in de lidstaten (artikel 27): deskundigen van het Voedsel- en Veterinair Bureau van de Commissie kunnen inspecties ter plaatse uitvoeren om voor een uniforme toepassing van de verordening zorg te dragen.
85. Inspecties en audits van de Gemeenschap in derde landen (artikel 31): de Commissie heeft specifieke bevoegdheden om landen buiten de EU te inspecteren teneinde na te gaan of de vereiste maatregelen zijn genomen en om maatregelen te nemen die vereist zijn om naleving van de verordening af te dwingen.

8. *Traceerbaarheid en verenigbaarheid*

86. DBP's moeten tijdens het transport gemarkeerd, geëtiketteerd en geregistreerd zijn, zodat zij gedurende de hele verwijderingsketen geïdentificeerd, getraceerd en geverifieerd kunnen worden. Zij moeten vergezeld gaan van een handelsdocument of een gezondheidscertificaat.
87. Dit document of certificaat verschaft onder andere informatie over de categorie van het verwijderde materiaal, het beoogde gebruik van het materiaal alsmede informatie over de manier waarop is voldaan aan de regels voor producten en invoer of handel.

9. *Algemene verplichtingen (artikelen 3, 7, 8 en 9)*

88. DBP's moeten zonder onnodige vertraging worden ingezameld, vervoerd en geïdentificeerd.
89. Inzameling, vervoer, opslag, hantering, verwerking, verwijdering en/of gebruik van de DBP's moet op veilige wijze onder strikte controle van de bevoegde autoriteit worden uitgevoerd.
90. Het is illegaal om voor verwijdering bestemde DBP's te verzenden zonder voorafgaande kennisgeving en toestemming van de bevoegde autoriteit.
91. Iedereen die DBP's verzendt, vervoerd of ontvangt moet al het uitgaande of inkomende materiaal registreren en zorg dragen voor passende identificatie, etikettering en lekvaste verpakking en vervoer.